

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL
VERSENYTANÁCS

☒ 1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

☎ 472-8864 ☎ Fax: 472-8860

Vj-132/2003/37.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa

- **Vadgazdasági Termékek és Szolgáltatások Terméktanács (Székesfehérvár) I. r.,**
- **A&SZ Vadhűtőház Rt. (Zalaegerszeg) II. r.,**
- **Fiwi-Hűt Kft. (Tata) III. r.,**
- **Keletvad Kft. (Újfehértó) IV.r.,**
- **Klein Kereskedelmi Kft. (Budapest) V.r.,**
- **Mavad Rt. (Budapest) VI. r.,**
- **Mavad Vecsés Kft. (Vecsés) VII.r.,**
- **Müsi-Mix Kereskedelmi és Vadászatszervező Kft. (Makó) VIII. r.,**
- **Norden Kft. (Vecsés) IX.r.,**
- **Öreglaki Vadfeldolgozó Kft. (Öreglak) X. r.**
- **Vadex Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Rt. (Székesfehérvár) XI. r.,**
- **Vadker Kft. (Egerbocs) XII. r.,**
- **Vaszkó Imre egyéni vállalkozó (Gyomaendrőd) XIII. r.**

eljárás alá vont ellen versenykorlátozó megállapodás tilalma miatt indított eljárás során tartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t

A Versenytanács megállapítja, hogy az I. r. eljárás alá vont 2000. augusztus 28. és 2003. április 8. közötti, vadhúsfelvásárlási árakat meghatározó döntései a gazdasági verseny korlátozására alkalmasak.

Ezért vele szemben 80.000.000.- (azaz Nyolcvanmillió) Ft bírságot szab ki, amelyet a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül köteles megfizetni a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557. számú bírságbevételi számlájára.

A Versenytanács a II.-XIII. r. eljárás alá vont vállalkozással szemben az eljárást megszünteti.

E határozat ellen a kézhezvételtől számított 30 napon belül a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtható, de a Fővárosi Bírósághoz címzett felülvizsgálat iránti keresetnek van helye.

I n d o k o l á s

A vizsgálat megindításának körülményei

A Gazdasági Versenyhivatal 2003. július 9. és október 9. között Vj-89/2003. szám alatt többszörösen kiterjesztett eljárást indított a Hunnia Kft. és társai ellen bérvadászati piaci versenyjogellenes ármeghatározás miatt, amelyben a Versenytanács 2004. december 9-én hozott határozatot. A határozatban – mások mellett – a Vadgazdasági Termékek és Szolgáltatások Terméktanács jogsértő magatartását is megállapította és vele szemben 150 millió Ft bírságot szabott ki.

Az eljárással részben párhuzamosan a Gazdasági Versenyhivatal a vadhúsfelvásárlási piacon is vélelmezett a gazdasági verseny korlátozására alkalmas ármegállapodást, ezért 2003. szeptember 12-én a jelen eljárást indította a Vadex Rt., a Mavad Rt., a Mavad-Vecsés Kft., a Keletvad Rt., a Müszi-Mix Kft., a Fiwi-Hűt Kft. ellen, amelyet utóbb kiterjesztett a Vadgazdasági Termékek és Szolgáltatások Terméktanács, majd 2004. január 30-án az A&SZ Rt., a Klein Kft., az Öreglaki Kft., a Norden Kft. és Vaszkó Imre egyéni vállalkozó ellen. (A Versenytanács a továbbiakban az eljárás alá vontakat vezérszavuk szerint jelöli.)

I.

A tényállás

A Versenytanács az ügyfelek előadása, az írásbeli bizonyítékok, a többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 71. §-a és 72. § (1) bekezdés b) pontja nyomán készült kiegészített vizsgálati jelentés alapján a következő tényállást állapította meg:

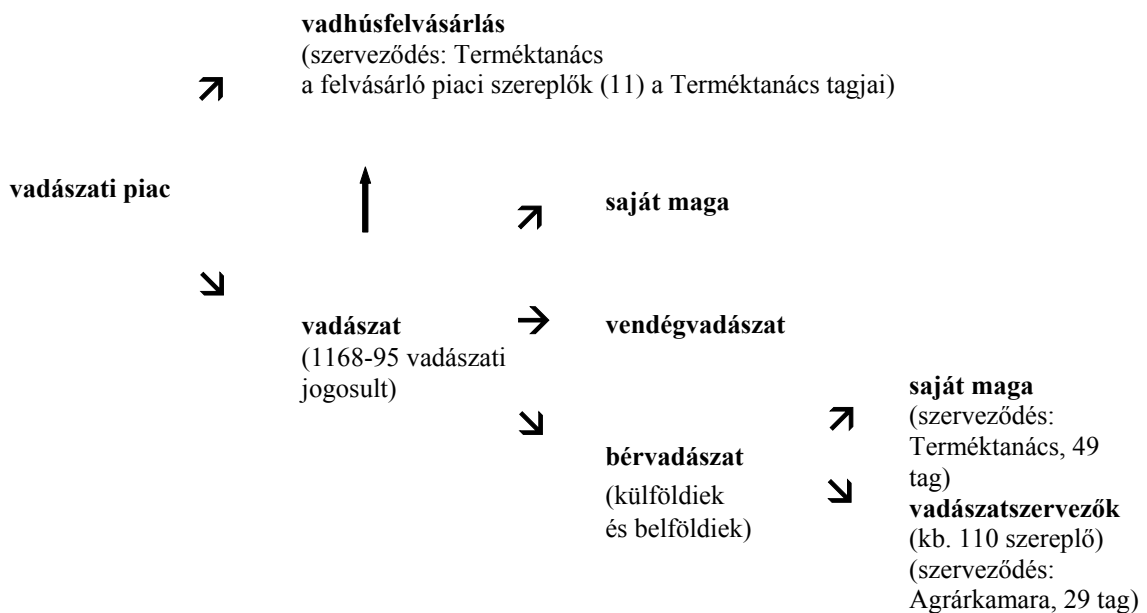
A II. világháború előtt és után a magyarországi vadhúst közvetlenül hússzékeknek, éttermeknek, stb. értékesítették. A Mavad megalakulása után, a '30-as évek közepétől megindult a vadhúsexport is.

A '60-as években a földek államosítását és a külföldi keresletben rejlő nemzetgazdasági érdekek felismerését követően, nagy állami vadhúsfeldolgozó üzemeket hoztak létre, amelyek a vadbegyűjtéstől a feldolgozott vad külföldi értékesítéséig a részfeladatokat elvégezték.

A '80-as évek közepén szervezeti átalakulás indult meg, amely a privatizációval lezárult.

A magyarországi nagyvadak (gím, dám, őz, muflon, vaddisznó) és apróvadak (fácán, vadvad, liba, stb.) állománya a nemzeti vagyon része. A vadonélő állatok elejtésére vagy elfogására irányuló tevékenység a vadászat, amellyel összefüggő előírásokat a vad védelméről, a vadgazdálkodásról szóló módosított 1996. évi LV. törvény tartalmazza. A hazai vadászati piac szerkezetét az alábbi ábra mutatja, amelyet a Versenytanács a Vj-89/2003/58. számú határozatban is szemléltetett.

A magyarországi piacszerkezet

A piacszerkezetből megállapítható, hogy a vadászati piac két nagy egysége a vadászat és a vadhúsfelvásárlás, amelyek szorosan összefüggnek egymással. A vadászat ellenértékhez kötött, függetlenül attól, hogy a mintegy 1168-95 vadászati jogosult maga vadászik-e, vendégvadászt fogad-e vagy bérvadásztatás útján maga vagy közvetítő bevonásával szerez-e vadászt a területén lévő vad elejtésére. Az ellenérték fejében a vadászati jogosultat, illetve a vadászt nagyvadak esetében csak a kilőtt vad minőségét igazoló, súly és méret szerinti trófea (agancs, agyar, stb.), míg az apróvadak darab szerint illeti. Ebből következően a trófea megszerzésétől meg kell különböztetni a szőrben, bőrben lőtt nagyvad trófeának nem minősülő vadtest részeinek ellenérték fejében történő, illetve az apróvadak elvitellel kifejezett megszerzését.

A vadtesttel a vadászati jogosult vadgazda rendelkezik és jogszerűen a felvásárlási rendszerben adhatja el. Maga a vadász is megszerezheti a trófeán túlmenően a vadtestet, de ez esetben a felvásárlási áraknál magasabb vadászati árjegyzéken jogosult a vételre.

A feldolgozatlan vadhús kínálatát a vadászat biztosítja, amelynek elsődleges célja a trófea megszerzése, s nem a vadhúsnyerés. Ettől megkülönböztetendő a nagyvadállomány kilövési terv alapján történő gyérítése, amely vadgazdálkodási okokra vezethető vissza.

Amíg a szőrös, bőrös vadból végfelhasználásra alkalmas élelmiszer vagy ipari termék alapanyag lesz, költségekkel járó feldolgozási folyamaton esik át. Egyes részfeladatok végzése elmarad, amennyiben a vad illegális értékesítési csatornába kerül.

A minőség biztosítása érdekében az elejtést követően, a vadtestet először szakszerűen kezelni és az időjárástól függően haladéktalanul a vadbegyűjtő hűtőjébe vagy a vadfeldolgozó üzembe kell szállítani.

A forgalmazó, a feldolgozó (együttesen felvásárló) számára az eljárásban érintett szőrös, bőrös nagyvadakért a termelő-vadászati jogosultaknak kifizetett felvásárlási összegem felül költségként merül fel a felvásárlási rendszerben:

- a felvásárló helyek üzemeltetése,
- a feldolgozóba történő beszállítás,
- az állategészségügyi vizsgálati díjak befizetése,
- az egyes vadfajoknál eltérő hasznos húskihozatal,
(például szarvas 59-61 %, vaddisznó 36-39 %)
- a feldolgozás költségei,

- a külföldi értékesítésre szánt készletek finanszírozási költségei.

A vadhús felvásárlási piac szereplői

Elvileg az 1168-95 vadászati jogosult termelő kínálja vadhúsfelvásárlásra a szőrben, bőrben elejtett vadat. Közülük a legjelentősebbek az erdőgazdaságok, amelyeknek vannak saját hűtőházaik is. Sok helyen a felvásárlóval kötött megállapodás alapján a felvásárló telepít hűtőházat a termelőhöz. A legtöbb termelő csak egy felvásárlóval kerül szerződéses kapcsolatba.

A termelők közül 2003-ban 34-en voltak a Termékτανács tagjai. Tag például a Mecsek Erdészeti Rt. és a Gemenc Rt., amelyek a Termékτανács Vadhús árbizottságában is tagok.

Az ismeretlen számban lévő forgalmazók csak kereskedelmi tevékenységet végeznek, mert felvásárolják a szőrös, bőrös lőtt vadat és változatlan formában, azaz feldolgozatlanul továbbértékesítik a feldolgozóknak. Általában saját hűtőhálózával rendelkeznek, a termelőkkel fix partnerkapcsolataik vannak.

Az eljárás alá vont vállalkozások közül a Müszi-Mix, a Vadker és a Klein végez forgalmazói tevékenységet. Mindhárman a Termékτανács tagjai, de a Müszi-Mix a Vadhús árbizottság tagja is.

A feldolgozók azok a vállalkozások, amelyek feldolgozó üzemmel rendelkeznek, azaz képesek a szőrös, bőrös vadat végfogyasztásra alkalmas vadhússá feldolgozni. A feldolgozók nagyobb részben közvetlenül a termelőktől vásárolják a feldolgozatlan vadhúst, de a forgalmazóktól is vásárolnak; például a Norden csak forgalmazókon keresztül jut feldolgozatlan vadhúshoz.

A vizsgálati időszakban feldolgozó vállalkozás volt a Keletvad, a Mavad-Vecsés, az Öreglaki, a Norden, a Vadex, az A&SZ és a Fiwi-Hüt. Valamennyien a Termékτανács feldolgozói szekciójának tagjai, a Vadex és a Mavad-Vecsés a Vadhús árbizottság tagja is.

A Termékτανács hét feldolgozó tagja képes az EU minőségi követelmények teljesítésére. Rajtuk kívül az országban további hét cég alkalmas ugyanilyen minőségű áru előállítására. Ismeretlen számban vannak azok a kisebb feldolgozók, amelyek e magasabb minőségi követelményeket nem elégítik ki.

Egyes vélemények szerint a feldolgozók vadhús feldolgozó kapacitása nincs megfelelően kihasználva (kb. 50 %), ezért a keresleti oldalon belül éles a verseny.

A felvásárló tevékenység nem tévesztendő össze a vadhúsértékesítéssel, amelyen túlnyomórészen a külföldre történő értékesítést kell érteni. A TermékTanács vadfeldolgozó tagjai – nyilatkozatuk szerint – 2003. elején még közel 100 %-ban végezték a vadhús értékesítését. Azidő óta a százalékos arány változására nincs adat.

A feldolgozott vadhús több, mint 80 %-át értékesítik külföldre. Ez kb. 4000 tonna feldolgozott vadnak felel meg, amit 7-8000 tonna szőrös, bőrös vadból állítanak elő. Ugyanakkor évente 12.000 tonna vadat lőnek ki. A különbözethez mutatózó 4-5000 tonna lőtt vadat a fekete és a szürke gazdaságban értékesítik.

2001. óta az ágazat válsággal küszködik, amit a külpiazi árak csökkenése váltott ki, azzal együtt, hogy a költségek emelkednek.

A gazdasági visszaesés hatására a nyugati országokban csökkent a vadhúsfogyasztás, amellet, hogy a nyugati piacokon olcsó, jó minőségű ausztrál és új-zélandi versenytermék jelent meg.

A szőrös-bőrös nagyvad felvásárlási árát a külpiazi árból számolják vissza, maradék elv alapján, azaz a külpiazi árból levonják a forgalmazó, a feldolgozó költségét és hasznát, s ami marad, abból alakul a termelőknek kifizethető felvásárlási ár. Külpiazi információkkal elsősorban a feldolgozók rendelkeznek, hiszen ők végzik a külföldre történő értékesítést.

Az országos vadgazdálkodási adattárból ismert a teljes feldolgozatlan vadhús értékesítés bevétele vadászati évadonként, amit minden év március 1-től a következő év február utolsó napjáig számítanak.

2001-2002. 3,04 Md Ft

2002-2003. 2,63 Md Ft

2003-2004. 1,94 Md Ft

Az adattári adatok a lőtt feldolgozatlan nagy és az apróvad együttesen számított értékesítését tartalmazzák. A 2003-2004. évi 1,9 milliárd Ft-ból kb. 1,7 milliárd Ft keletkezett a szőrös-bőrös nagyvad, míg a többi apróvad felvásárlásából.

Az 1,7 milliárd Ft felvásárlási piaci bevétel nem csupán a terméktanácsi tagok felvásárlási tevékenységéből eredt, hiszen rajtuk kívül vannak olyan felvásárlók az országban, akik nem a Terméktanács tagjai.

A tagok a nagyvad felvásárlási piac kb. 70 %-t képviselik, amely a Terméktanács becslése szerint 1 – 1,2 milliárd Ft-nak felelt meg 2003-2004. évben. Ebből az összegből kb. 300 millió Ft az elkobzási érték, amely kettős megítélésű: a termelők számára bevétel, míg a felvásárlók számára hasznosítható áruval nem fedezett kiadás.

2000. évre visszamenően az alábbi táblázat összesíti a nagyvadfelvásárlást.

	2000-2001.			2001-2002.			2002-2003.			2003-2004.		
Lőtt vad értékesítés felvásárlónak	db	kg	átlag ár	db	kg	átlag ár	db	kg	átlag ár	db	kg	átlag ár
Szarvas	26500	2093795	410	31869	2390482	400	35820	2654796	360	43949	2995023	250
Őz	38908	558937	820	44923	649247	870	52166	738234	870	58256	806367	600
Vaddisznó	47192	2764356	270	60810	3449139	270	60094	3417376	245	61226	3152746	170
Mufflon	1652	29097	270	1871	32533	270	2370	42811	270	2623	44464	200
Vadászati bevételek lőtt vadból	2548700000			3040304000			2632691000			1941704000		
Nagyvadból származó bevétel	2071016600			2461089130			2446806230			1777435570		
Nagyvad % a teljes bevételhez	81,26%			80,95%			92,94%			91,54%		
	Kg/db			Kg/db			Kg/db			Kg/db		
Szarvas	79,01			75,01			74,11			68,15		
Őz	14,37			14,45			14,15			13,84		
Vaddisznó	58,58			56,72			56,87			51,49		
Mufflon	17,61			17,39			18,06			16,95		

Ebből levonható, hogy az éves felvásárlási árbevételek legalább 80 %-át a nagyvad felvásárlás teszi ki, feltételezve a kilőtt vadállomány I. osztályú minőségét.

A Terméktanács, mint a vadászati piac önszabályozó szerveződése

A Terméktanács jogállását illetően az 1989. évi II. törvény szerint létrehozott közfeladatokat is ellátó, nem nyereségérdekelt társadalmi szervezet, amelynek tagjai a vadászati piac szereplői.

Az 1995-ben alapított egyesület kérelmet nyújtott be az illetékes miniszterhez, hogy az 1993. évi VI. törvény felhatalmazása alapján terméktanácsnak ismerje el a szervezetet.

Akkoriban a Terméktanács tagsága

- a termelés, -felvásárlásból 64,7 %-kal,
- a feldolgozásból 81,3 %-kal,
- a forgalmazásból 91,1 %-kal,
- a vadásztatásból: nagyvadak esetében 83,6 %-kal,
apróvadak esetében 55,5 %-kal

részesedett.

A %-os megoszlásban időközben változás következhetett be, de ennek mértéke ismeretlen, mert az adatokat 1995. óta nem vizsgálták felül.

A miniszter 1996. február 7-én terméktanácsnak ismerte el az egyesületet.

A tagok tevékenységük szerint szekciókba tartoznak, amelyek állandó szakmai szervezetek. A termelő-vadgazdálkodási tevékenységet végző szekcióba tartozik az a tag, aki az adott területre vadászati joggal rendelkezik, vadgazdálkodást, tenyésztést folytat, valamint ahhoz kapcsolódó szolgáltatást értékesít. Vadászatszervező az, aki külföldiek vagy belföldiek részére engedély birtokában bérvadásztatást szervez. Feldolgozó-felvásárló-forgalmazó az a tag, aki vadhús feldolgozással foglalkozik, felvásárolja a lőtt vadat, illetve vadhússal kereskedik.

2003-ban a Terméktanács 49 tagja túlnyomóan a termelői szekcióból került ki, de a tagok tevékenységüktől függően egy vagy két terméktanácsi szekció tagjai is.

Az eljárás alá vont vállalkozások terméktanácsi szekcióbeli megoszlása a következő, azzal a megjegyzéssel, hogy a közvetítő szekcióba a szervező beleértendő; továbbá a forgalmazó, a

feldolgozó egy szekcióba tartozik. Közülük legjelentősebbek: a Vadex, a Mavad-Vecsés, a Keletvad, a Müszi-Mix, a Fiwi-Hút.

A&SZ	– feldolgozó, forgalmazó
Fiwi-Hút	– közvetítő, feldolgozó, forgalmazó
Keletvad	– feldolgozó, forgalmazó
Klein	– feldolgozó, forgalmazó
Mavad	– közvetítő
Mavad-Vecsés	– feldolgozó, forgalmazó
Müszi-Mix	– közvetítő, feldolgozó, forgalmazó
Norden	– feldolgozó, forgalmazó
Öreglaki	– feldolgozó, forgalmazó
Vadex	– termelő, közvetítő, feldolgozó, forgalmazó
Vadker	– feldolgozó, forgalmazó
Vaszkó	– feldolgozó, forgalmazó

Az egyesület terméktanácsi elismerése folytán az 1993. évi VI. törvény alá is tartozik, amely törvényt a jogalkotó az agrárpiaci termékek, köztük az erdészeti termékek szabályozott agrárpiacának megteremtése, a piac kiszámíthatósága, a piacgazdaság jogi kereteinek kiépítése, stb. elősegítéseképpen alkotta meg.

A törvény alkalmazására irányadóan fogalommeghatározásokat ad. Részletezi a garantált ár, az irányár, az intervenció ár fogalmát, amely árak közös lényege, hogy miniszteri közreműködést feltételez, s enélkül nem is értelmezhetőek a törvény alkalmazása során. Eszközként állnak rendelkezésre az agrárpiaci rendtartás, piaci zavar elkerülése érdekében, amelynek fogalmát a törvény ugyancsak értelmezi. Piaci zavar a piaci áraknak az irányártól, ennek hiányában az áringadozás középpontjától való olyan mértékű eltérése, amely veszélyezteti a termékek keresleti-kínálati egyensúlyát és amelynek megelőzése vagy elhárítása érdekében piaci beavatkozás keretében a törvény alá tartozó termékek mennyiségi szabályozására, továbbá állami intézkedés alapján történő felvásárlására, feldolgozására, bértároltatására, illetve értékesítésére kerülhet sor.

A törvény alkalmazásában irányár az az ár, amely a várható piaci viszonyok függvényében azt a centrumot jelöli, amely az áringadozások központját képezi (2. § i) pont). A gazdálkodás kiszámíthatósága és a piac szereplőinek tájékoztatása érdekében irányár hirdethető meg (12. § (4) bekezdés). Az irányár mértékére, az alkalmazás feltételeire a Terméktanács tesz javaslatot, amelyet a miniszter – egyetértése esetén – rendeletben tesz közzé (12. § (2) bekezdés).

Ha a jogszabályilag meghatározott irányár meghirdetése a Tpv. versenykorlátozást tiltó rendelkezéseibe ütközik, az agrárpiaci rendtartás keretein belül a miniszter biztosítja, hogy az irányár révén megvalósuló gazdasági előnyök haladják meg a versenyt korlátozó magatartásból adódó hátrányokat (16. §).

A Terméktanács 1995-ben közzétett alapszabálya még védőár megnevezést tartalmazott, amelyet észrevételezés nyomán irányárra változtatott. E változtatás azonban nem jogosíthatta fel a Terméktanácsot, hogy az agrárpiaci rendtartás törvényi keretein kívül esően irányarat határozzon meg.

A jelen eljárással kapcsolatos ármeghatározásban sem a Terméktanács, sem a miniszter – ideértve az Agrártárcát – e törvény, valamint a 2003. évi XVI. törvény szerint értékelhető magatartást nem tanúsított.

A Terméktanács 1995. október 25-től, 2000. december 5-től, 2002. április 23-tól hatályos és módosított alapszabályai ismertek. Ezek mindegyikének a jelenlegi eljárásban jelentősége van, mert időszakonként megújuló szabályozási háttértámogatást jelentettek a Terméktanács 2000. augusztus 28-ra visszamenő ármeghatározó magatartásához, amelyet a GVH kifogásolt.

1995. október 25.

Az alapszabály általános feladatának nyilvánította ki a miniszterrel való szerződéskötést az agrárpiaci rendtartási törvényben meghatározott esetekben és keretek között, amelyben a kötelezettségeket betartani és betartatni vállalta.

Az alapszabály 1. sz. mellékletéhez igazodóan feladata volt az irányár körének és mértékének meghatározása.

Az 1. sz. mellékletnek azért van kiemelt fontossága, mert tartalmazta, hogy a Terméktanács akkor gondoskodik irányár meghirdetéséről, ha azzal a miniszter egyetért. Az ilyen módon meghirdetett irányártól való eltérés egyéni felelősséggel járt, mert piaci zavart okozhatott – (értelemszerűen az 1993. évi VI. törvény alkalmazása során).

Az információ területén a Terméktanács feladata volt az adatszolgáltatás rendszereinek kiépítése, amelynek célja, hogy a bérvadásztatott, a termelt, a felvásárolt, a feldolgozott kül- és belkereskedelemben forgalmazott vadmennyiséget havi, évi rendszerességgel nyomon kövesse és arról folyamatosan tájékoztassa a főhatóságokat és a tagokat.

2000. december 5.

Az alapszabályban célként fogalmazódott meg „a bérvasztatás és a vadhús termékpályán olyan kiegyensúlyozott piaci viszonyok teremtése és fenntartása, amely a verseny korlátozása nélkül tompítja a szélsőséges hatások piaci következményeit.”

Célként szerepelt „a szélsőséges piaci helyzetek megelőzése és kiküszöbölése, az indokolatlan árverseny megakadályozása a piaci verseny alapelveinek érvényesülése mellett.”

Az alapszabály 1. sz. mellékletéből immár kimaradt, hogy a Terméktanács irányár meghirdetése a miniszter egyetértésének feltételével minősül az 1993. évi VI. törvény alkalmazásának, amely körülmény a korábbi 1. sz. mellékleti tartalommal ellentétben csak a törvény és az alapszabály összevetéséből állapítható meg.

Önmagában az alapszabály értelmezéséből az a hamis látszat keletkezett, hogy hatósági egyetértés hiányában is megillette a Terméktanácsot az irányár meghirdetésének joga, s piaci zavarkeltés (1993. évi VI. törvény 2. § 1) pont) címén szankció kezdeményezése.

2002. április 23.

A Versenytanács a Vj–89/2003/58. számú határozatában olyan tényállás megállapításokat is tett a Terméktanácsra vonatkozóan, amelyek irányadóak a jelen eljárásban is, miután belső szabályzatai (alapszabály és Etikai Kódex) egyaránt háttérül szolgálnak a bérvasztati és a vadhúsfelvásárlási piaci szegmensben kifogásolt ármeghatározó tevékenységéhez.

A hatályos alapszabály 2002. április 4-én kelt, de ismert egy keltezés nélküli tervezete is. A tervezet a jelen eljárás szempontjából azért érdemel figyelmet, mert a Hubertus Kft-nél (termelő) talált alapszabály-tervezet eredetileg „irányár” szóhasználattal élt az árak kialakításának rendjéről szóló 1. számú alapszabályi melléklettel, illetve az érdekegyeztetésről szóló alapszabálybeli címszóval összefüggésben, de utóbb az „irány” szórészt törölték, s így az alapszabályban részben nem irányár, hanem egyszerűen „ár” szóhasználat hatályosult.

A hatályos alapszabály ugyancsak célként jelölte meg „a szélsőséges piaci helyzetek megelőzését, kiküszöbölését is, az indokolatlan árverseny megakadályozását a piaci verseny alapelveinek érvényesülése mellett”.

A törvény szerint a terméktanácsi elismertség ismérvei közé tartozik annak terméktanácsi biztosítása, hogy a tag az alapszabályt kötelezően elfogadja. Másképpen megfogalmazva, tag csak az lehet, aki az alapszabályt elfogadja, betartja.

A tagok kötelezettségei közé tartozik, ahogy ezt megelőzően is:

- a közgyűlés és az elnökség határozatainak betartása,
- a Termékτανács alapszabályában és egyéb szabályzataiban foglaltak maradéktalan betartása, illetve üzleti kapcsolatán keresztül más gazdálkodó szervezetekkel történő betartatása.

Amennyiben a tag írásbeli felszólítás ellenére nem teljesíti az alapszabályi, a jogi és az etikai normákat, vállalt kötelezettségét és ezzel akadályozza a termékτανács cílok elérését – az elnökség a tagsági viszonyt legfeljebb egy évre felfüggesztheti, illetve végsősoron az elnökség javaslatára kizárásra kerülhet sor. A kizárás piacilag hátrányos, mert a kizárt vállalkozás az árinformáción kívül – ami a Termékτανács értékelése szerint nem is a legfontosabb – elesik számos más olyan értékes piaci információtól is, amelyhez a Termékτανácson keresztül korábban hozzájutott.

Az alapszabály rögzíti, hogy a Termékτανács céljainak megfelelően a tagok közössége által elvárható tisztességes verseny, üzleti magatartás érvényesítése érdekében Etikai Kódexe az irányadó.

A fentebb említett alapszabályi 1. sz. melléklet a korábbiakhoz lényegileg hasonlóan az árak kialakításának rendjét rögzíti. A két árbizottság „feladata, hogy kidolgozza a javaslatokat az árra és annak alkalmazási feltételeire. Az árak kialakítása általában szezon előtt történik, de ha a piaci feltételek azt kívánják, a testületek módosító javaslatot tehetnek. Az árbizottságok javaslatait a Termékτανács elnöksége hagyja jóvá és az ákról a Termékτανács titkársága írásban tájékoztatja tagjait. Az ártól való eltérés a tag saját felelősségére valósulhat meg. Az eltérés piaci zavart okozhat, ezért okának feltárása után az 1993. évi VI. törvény és az alapszabály biztosította keretek között – aki az ár alkalmazásának feltételeit nem tartja be – azzal szemben a testület szankciót kezdeményez”.

A Vadászati árbizottság „minden év december 1-ig köteles a következő szezonra vadfajonként, valamint az egyes vadászati módoszatok figyelembevételével a minimálárakra javaslatot tenni. A melléklet kimondja, hogy indokolt szabályozni a területre, illetve idényre vonatkozóan alkalmazható felárakat és kedvezményeket. Ezen túlmenően a Termékτανács vadászházi minősítését figyelembevéve kell a szállás, az ellátás és az egyéb szolgáltatások árait kialakítani”. Az 1. számú melléklet a másik árbizottság, a Vadhús árbizottság

vonatkozásában nem árról, hanem irányárak kialakításáról szól, amikor a vadhús felvásárlási irányárának kialakítását rögzíti.

A Terméktanács Etikai Kódexe 2001. május 11-től 2002. április 4-ig hatályos 3.2.8. pontjában, a Tpv. tilalmával ellentétesen etikai vétségként rögzítette, az 1993. évi VI. törvénnyel oksági összefüggésbe nem hozhatóan, hogy „etikátlan a Terméktanács irányárakat nem betartani vagy aránytalanul alacsonyan megállapítani, tartani.”

2002. április 4-től a hatályos szöveg: „etikátlan a terméktanácsi irányárakat nem betartani.”

A Terméktanács szankcionálási lehetősége nemcsak elvileg adott, hanem erre irányuló eljárás megindítására is van példa. 2001. június 5-én az árbizottság azt javasolta, hogy aki a vadhús irányarat (lásd az alapszabály 1. sz. mellékletéhez írtakat) nem tartja be, azzal szemben szankciót kezdeményez piaci zavarkeltés címén a Terméktanács Etikai Bizottságánál.

2001. június 18-án az árbizottság közölte a Hubertusszal (termelő), hogy árjegyzékéből látható a Terméktanács irányárainak be nem tartása, ezért felhívta az irányárak betartására, mert különben piaci zavarkeltés címén szankciót kezdeményez az Etikai Bizottságnál.

A Vadhús árbizottság 2001. június 28-án Vecsésen ülést tartott, amelyen határozatban rögzítették, hogy nemcsak a Hubertus, hanem a Keletvad is az irányárnál magasabb árat alkalmazott Heves és Nógrád megyében, s emiatt más szervezetek is kénytelenek voltak az árat követni, hogy piacaikat ne veszítsék el. Az árbizottság határozatot hozott valamennyi érintett cég felszólítására, hogy 2001. július 10-ig álljon vissza az irányárra, amelynek hiányában az árbizottság szankciót kezdeményez ellene az Etikai Bizottságnál. A felszólítás a Keletvadra, a Hubertusra, a Mavad-Vecsésre és a Müszi-Mixre vonatkozott.

Az ármeghatározás

A Terméktanács a Vadhús árbizottság javaslatára 2000. szeptember 1-től hatályosulón a külpiaci változásokat gyorsan követő nagyvad húsfelvásárlási árakat határozott meg. A piaci változásokhoz való alkalmazkodás gyakoriságát mutatja, hogy 2000-ben egyszer, 2001-ben ötször, 2002-ben háromszor, 2003-ban kétszer volt árközlés a tagság részére.

2000. augusztus 28-tól az árbizottság a Terméktanács döntésének minősülő árjavaslatait visszatérő formában, de aktuális tartalommal megtöltve tette meg. Visszatérő elem volt a felvásárlási irányár bevezetési időpontja határozatlan időre, nyilvánvalóan az újabb döntésig. Az árbizottság az árjavaslatban szokásosan tájékoztatott üléséről, amelyen áttekintette a Terméktanács alkalmazott irányárait, s így szükségesnek ítélte meg az irányárok módosítását. Felsorolta a nagyvadfajokat, amelyekhez konkrét centrum árakat és ugyancsak számszakilag meghatározott $\pm 10\%$ -os eltérési lehetőséget is rögzített.

Például a 2000. szeptember 1-től irányadó döntés szerint a szarvas nettó ára a következő volt I. osztályú átvételt feltételezve:

– 10% eltérés	Centrum ár	+ 10 % eltérés
369 Ft/kg	410 Ft/kg	451 Ft/kg

A javaslat kimondta, hogy a határozatlan időre szóló irányárait az árbizottság javaslatára a Terméktanács szükség szerint módosíthatja.

Végül kiemelten felhívta a figyelmet, hogy „a Terméktanács minden felvásárlói tevékenységet végző tagja, – különös tekintettel a feldolgozó szekció tagjai által integrált felvásárlási rendszereik keretében, – beszállítói partnereit szíveskedjenek kötelezni az aktuális irányár betartására. Az irányár be nem tartóival szemben szankciót fog kezdeményezni piaci zavarkeltés címén a Terméktanács elnökségénél”.

A továbbiakban ez a figyelemfelhívás szövegezésében 2002. január 14-ig nyomon követhetően, akként egyszerűsödött, hogy „minden felvásárlási tevékenységet végző tagra kötelező az aktuális irányár betartása”.

A javaslat úgy vált terméktanácsi rendelkezéssé, hogy már maga a javaslat utalt a döntésjellegre, valamint a javaslatot az Árbizottság elnöke aláírta, a Terméktanács titkára kiadmányozta és a Terméktanács elnöke jóváhagyólag aláírásával látta el.

2002. január 10-től az irányár kötelező voltára vonatkozó formális utalás az írásbeli döntésekből kimaradt és nincs adat arra, hogy 2003. április 15. után is az árbizottság javaslatán alapulóan a Terméktanács árdöntések meghozatalát folytatta.

A felvásárlással foglalkozó tagi kört kötelező kitétel formai kihagyása ellenére az árdöntések továbbra is kötelezőek maradtak, nemcsak a felvásárló tagokra, hanem a tagtermelőkre is,

önmagában azért, mert a módosult Etikai Kódex 2002. április 4. óta úgy tájékoztatja a tagságot, hogy etikátlan a terméktanácsi irányárakat nem betartani.

A Hubertus 2001. május 7-től érvényesülő árjegyzéki árai valóban magasabbak voltak az akkoriban hatályos terméktanácsi felvásárlási áraknál. Összehasonlításképpen a Versenytanács szemlélteti a kétféle árjegyzéki különbséget, amiért a Hubertus ellen a TermékTanács fellépett:

		Ft/kg		
Szarvas	TermékTanács	369	410	451
	Hubertus		510	
Őz	TermékTanács	738	820	902
	Hubertus		1100	
Vaddisznó	TermékTanács	243	270	297
	Hubertus		460	
Muflon	TermékTanács	243	270	297
	Hubertus		350	

A termékTanácsi felvásárlási árak a hivatal birtokába került árjegyzékek szerint úgy érvényesültek, hogy a felvásárlók árai kismértékben a termékTanácsi árak felett voltak, amellet, hogy voltak egyedi ármegállapodások a termelők és a felvásárlók között, valamint az ár is alku tárgya volt közöttük.

Ahogy a termékTanácsi árak változtak, a felvásárlók árainak változása is követte az ármozgást tendenciájában, ami azzal magyarázható, hogy mindkétféle eredetű árra hasonló tényezők hatottak.

A TermékTanács 2001. júliusától 2003. februárjáig folyamatosan arról tájékoztatta az FVM-et, hogy a vadhús-értékesítés külföldön veszteséges, amely piac beszűkülésre és árcsökkenésre

vezetett. A veszteség csökkentése érdekében állami támogatással történő beavatkozást szorgalmazott.

Az FVM 2003. március 20-i keltezésű átiratával a támogatástól elzárkózott, egyúttal észrevételezte, hogy tudomása szerint a jelzett magas vadhúskészlet értékesítésére a Terméktanács saját hatáskörében nem történt kezdeményezés. Megjegyezte, hogy a vadféleségek belföldi fogyasztói ára rendkívül magas és nem versenyképes egyéb húsok árával.

II.

A vizsgálat

A vizsgálat a készült két vizsgálati jelentésben a Terméktanács 2001-től 2003-ig sorozatosan hozott versenykorlátozásra alkalmas árdöntései miatti jogsértésének megállapítását, a Vj-89/2003. számú eljárás ismeretében, emellett bírság kiszabását is indítványozta. A többi terméktanácstag eljárás alá vont vállalkozással szemben egyéni versenyjogi felelősségük hiányában pedig az eljárás megszüntetését indítványozta.

III.

A védekezések

Az eljárás alá vontak jogsértés hiányában az eljárás megszüntetését kérték.

A Terméktanács az irányárak kialakítását és a tagság tájékoztatását nem tartotta kartelltevékenységnek, mert kifogásolt magatartása csupán a külpiaci árak közvetítését és az azokról való tájékoztatást szolgálta. Az árak csak ajánlati jellegűek, s nem kötelező erejűek voltak. Szerinte nem versenyellenes az olyan magatartás, amellyel a termelők és a vásárlók közössége az önköltség védelme érdekében megállapodik a felek számára új elfogadható árban, mert ez az érdekérvényesítés alapvető eszközétől fosztaná meg a termelőket. Véleménye szerint az ügyletkötő felek nem $\pm 10\%$ -kal tértek el az árcentrumtól, hanem akár $\pm 30\%$ -kal is, amellyel az irányárak piaci jelentőségének hiányát kívánta alátámasztani.

Hangsúlyozta, hogy tömöríti a termékpálya szereplőit, akik között kiegyenlítő, információcsere fórum szerepet kísérel meg betölteni.

Ugyanis a termelők érdeke a mind magasabb ár elérése, mivel a termelés bizonyos árszint alatt nem gazdaságos és a veszteségek növekedését idézi elő. A forgalmazók, mint vevők pedig a minél alacsonyabb ár elérésében érdekeltek. A feldolgozók kettős szorításban lévő vevők, akik kénytelenek adott esetben akár magasabb áron is vásárolni feldolgozatlan vadhúst, miközben az értékesíthetőség piaci körülményei a külföldi vevők minél alacsonyabb ár iránti igényének kielégítését diktálták. Úgy vélte, hogy a Terméktanács közreműködése nélkül is az árak a külpiaci árakhoz igazodtak volna.

Mivel a vadhús mintegy 90 %-a értékesül külföldön a földrajzi piacot összefüggésbe hozta Európa legtöbb országával, amelynek következtében a kifogásolt magatartás jelentéktelen.

Alaptalannak tartotta a Vj-89/2003. számú ügygel való párhuzamot, mert két különböző ügyről van szó, amellett, hogy bírósági felülvizsgálatot kezdeményezett a bérvadásztatási ügyben.

Egyúttal eljárási kifogást is előterjesztett 2005. február 15. keltezéssel és kifogásolta a jelen eljárás lefolytatását, amelyet a vadhúsfelvásárlás tárgyában hozott megszüntető határozat (Vj-89/2003/58.) ellenére lefolytatott jogszerűtlen eljárásnak tartott.

A II-XIII. számú eljárás alá vont vállalkozásokkal a Versenytanács előzetesen közölte, hogy a kifogásolt magatartásért egyéni versenyjogi felelősségüket nem tartja megállapíthatónak, ezért azok az eljárás megszüntetését kérték, illetve a tartott tárgyalásokon meg sem jelentek.

IV.

A versenyjogi háttér

A Tpv. szabályai

A törvény hatálya.

A Tpv. 1. §-a szerint a törvény hatálya kiterjed a természetes és a jogi személynek, valamint a jogi személyiség nélküli gazdasági társaságnak a Magyar Köztársaság területén tanúsított piaci magatartására.

Az érintett piac.

A Tpv. 14. § (1) bekezdése szerint az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni, míg a (2) bekezdés szerint a

megállapodás tárgyát alkotó árun kívül figyelembe kell venni az azt – felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel – ésszerűen helyettesíthető árukat, továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait.

A versenykorlátozó megállapodás és az összehangolt magatartás tilalma.

A Tpv. 11. § (1) bekezdése szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások társadalmi szervezetének, a köztestületnek, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek a döntése (a továbbiakban együtt: megállapodás), amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki. A (2) bekezdés a) pontja szerint e tilalom vonatkozik különösen a vételi vagy az eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározására.

A csekély jelentőségű versenykorlátozások.

A Tpv. 13. § (1) bekezdése szerint nem esik tilalom alá a megállapodás, ha csekély jelentőségű. A (2) bekezdés értelmében akkor csekély jelentőségű a megállapodás, ha a megállapodást kötő feleknek és az azoktól nem független vállalkozásoknak az együttes részesedése az érintett piacon a tíz százalékot nem haladja meg. Nem érvényesül a kivétel, ha a megállapodás

- a) a vételi vagy az eladási árak versenytársak közötti közvetlen vagy közvetett meghatározására, vagy
- b) a piac versenytársak által történő felosztására vonatkozik

A jogsértés lehetséges szankciói.

A Tpv. 77. § (1) bekezdése szerint az eljáró versenytanács – egyebek mellett – megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését.

A Tpv. 78. § szerint az eljáró versenytanács – az előbbieken túlmenően – bírságot szabhat ki a Tpv. megsértőivel szemben. A kiszabandó bírságnak egyrészt arányosnak kell lennie az elkövetett jogsértéssel, másrészt visszatartó erejűnek is kell lennie.

A bírság összege nem lehet több a vállalkozás a határozathozatalt megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének 10 %-ánál. A vállalkozások döntéshozó szervezeteivel szemben kiszabható bírság felső határa a tagvállalatok nettó árbevételéhez igazodik. A Tpv. 78. § (2)

bekezdése a bírság összegének mérlegelésekor alkalmazható szempontokat példálódzóan sorolja fel.

A közlemény

A Tpv. 36. § (6) bekezdés feljogosítja a Hivatal és a Versenytanács elnökét, hogy együttesen a Hivatal jogalkalmazási gyakorlatának alapjait ismertető, nem kötelező erejű, de a jogalkalmazás kiszámíthatóságát növelő közleményt adjanak ki.

A jogorvoslat

A 81. § szerint az ügyfél az eljárás szabálytalanságát a szabálytalannak tartott intézkedéstől számított 3 napon belül írásban kifogásolhatja.

A 83. § biztosítja az ügyfél keresetindítási jogát az ügy érdemében hozott határozat ellen.

V.

A Versenytanács döntése

A Versenytanács a Vj–89/2003. számú eljáráshoz hasonlóan ismételten hangsúlyozza, hogy kizárólag a Tpv. rendelkezéseinek alárendelt, s csak a Tpv. tilalmainak érvényesülését értékelheti az eljárás során. Nem minősítheti az ügyfelek szakmai szempontjait, megfontolásait, a magyar vad védelmének szándékát, s a kifogásolt magatartás versenyjogi következményei nem hozhatók oksági összefüggésbe az illegális gazdasággal.

A Vj–89/2003. számú és a jelen eljárás

A Versenytanácsnak a Vj–89/2003. számú és a jelen eljárásban a vadászati piacon belül egymást természetes módon kiegészítő két piaci szegmensben – a vadászat biztosítja az árut a vadhúsfelvásárláshoz – mutatkozó, egytőről fakadó, versenyjogilag kifogásolható ármeghatározást kellett minősítenie.

Ez a közös eredő a Terméktanács piaci kiegyenlítő szerepvállalásán nyugvó ármeghatározó magatartása, amely az ismertetett alapszabályok jogszerű felhatalmazásának hamis látszatával alkalmas volt arra, hogy a Terméktanács a vadászati piac szinte egészén versenyjogellenesen megóvja a piaci szereplőket a versenykockázattól.

Ahogy a bérvadászati piacon (Vj-89/2003.) tettenérhető volt a kiegyenlítő szerep érvényesülése a termelők és termelők, a szervezők és szervezők, valamint a termelők és a szervezők között az egész hazai bérvadászati piacra kiható módon, úgy érvényesült a hazai szőrös-bőrös vadhúsfelvásárlási piacon is.

Ebben az eljárásban is a kifogásolt magatartással érintett árra különféle megnevezések voltak használatosak; úgymint irányár, kötelező vagy ajánlott irányár, bár fogalmilag egyik sem fedti a kifogásolt ármeghatározásnak azt a lényegét, hogy a terméktanácsi döntésekben testet öltő szőrös, bőrös vadhúsfelvásárlási ársávok betartása volt kötelező. Elemezve a Termék Tanács gyakorlati példán is szemléltetett ármeghatározását, vélelmezhető, hogy azért használatos az irányár különféle jelzőkkel, mert a centrum áron a tagság csak a vadminőség függvényében változtatható, azaz ez az ár egyik kötelező része. A $\pm 10\%$ pedig megszabta az eltérés lehetőségét a centrumártól, s ennyiben ez az ár másik kötelező része. Az irányár jelleget az adja, hogy a kétirányú eltérés a $\pm 10\%$ -os határon belül megengedett.

Ehelyütt is utal a Verseny Tanács arra, hogy az elnevezéstől függetlenül a Termék Tanács tartalmilag olyan sűrített piaci információt közölt a tagsággal, s ezáltal az összes vadhúsfelvásárló piaci vállalkozással, amelynek beszerzése, ha elvileg nem is lehetetlen, piacilag idő és költség igényes, valószínűsíthetően egyik piaci szereplő sem kerülhetett egyedül a birtokába. Ennek következtében a piac keresleti oldalával a Termék Tanács a számukra legkedvezőbb árakat tudta közölni. Az így közölt sűrített piaci információ akkor is alkalmas a piaci szereplők magatartásának befolyásolására, ha ettől ténylegesen eltérő árakat alkalmaztak. A piaci szereplőkön nemcsak a felvásárlókat kell érteni, hanem a részükre az áru alapot biztosító termelő-vadászati jogosultakat is, akik egyrészt termék tanácsi tagságuknál fogva érintettek a termék tanácsi döntésekben, másrészt a termelők a termék tanács tag felvásárlókkal kapcsolatba kerülve, szükségszerűen értesültek azokról a felvásárlási árakról, amelyeket el kellett fogadniuk ahhoz, hogy a vadhús feldolgozás után a külföldön értékesíthető legyen.

A Verseny Tanács szerint a termék tanács tag termelőket (pl. a Hubertus Kft-t), továbbá az összes tag vadhúsfelvásárlót egyaránt terhelte a meghatározott vadhúsfelvásárlási árak alkalmazása, egyrészt, mint eladási ár, másrészt, mint vételi ár, függetlenül attól, hogy a betartás kötelezettsége a döntésszövegből 2002. január 10-től formálisan kimaradt, hiszen a belső szabályozás (alapszabály, Etikai Kódex), mint a tagot kizárással fenyegető rendelkezés, szövegezéstől függetlenül változatlanul hatályos.

Miután a felvásárlók és a termelők nemcsak a Terméktanács tagjai közül kerülnek ki, hanem a tagsággal nem rendelkező felvásárlók és vadászati jogosult termelők közül is, nem zárható ki, hogy terméktanácsi árak körükben is ismertté váltak, amelynek nyomatékot adott az a tekintély, ami önmagában a terméktanácsi elismertségből és a tagság piaci súlyából adódik.

Másképpen fogalmazva, a jelen eljárásban tetten érhető, az egész vadhúsfelvásárlási piacot érintő versenyjogilag nemkívánatos kölcsönhatásban a kifogásolt magatartás arra alkalmas, hogy a vadhúsfelvásárlók egymás közötti, a termelők egymás közötti versenyét korlátozza, valamint a vadhúsfelvásárlók és termelők közötti alku szerepét gyengítse és a piac egységesedését eredményezze.

Éppen ezért a két eljárásban tanúsított magatartások és azok versenyjogi megítélésének hasonlósága nem vonható kétségbe. Ez a körülmény a kifogásolt magatartás súlyát egyrészt növeli, mert a Terméktanács ármeghatározó magatartása rányomta bélyegét a vadászati piac működésére, másrészt bírságcsökkentő, mert a jelen eljárásban figyelembe kellett venni, hogy a bérvadászati ármeghatározás miatt a Versenytanács már marasztalta a Terméktanácsot.

Mindehhez képest részletkérdés, hogy (kötelező) minimálár (Vj-89/2003.), vagy (kötelező) vadhúsfelvásárlási ár jogellenes megállapítása-e az eljárás tárgya. Ellenben értékelési különbség adódik abból a tényből, hogy a bérvadászati ár, mint eladási ár korlátozása elsősorban a bérvadász fogyasztók számára hátrányos, míg a vadhúsfelvásárlási ár, mint vételi ár korlátozása elsősorban a termelőknek okoz hátrányt.

Feltételezve, hogy a forgalmazók a termelők által elvártnál alacsonyabb áron felvásárolt vad továbbértékesítésekor a megszerzett előnyből részesítették a külföldi fogyasztókat, hátrányukra az ármeghatározások nem szolgálnak. Alapos okkal ez az összefüggés azért feltételezhető, mert a felvásárlási árakat az ismertetett maradék elv alapján képezték.

Ugyanakkor a viszonylag magas vadhúsárak miatt ez az összefüggés hazai viszonylatban nem valószínűsíthető.

Az érintett piac

A jelen eljárás tárgya a vadhús felvásárlása, azaz olyan magyarországi vételi ár versenyjogellenes meghatározása, amely szőrös-bőrös nagyvad húsára vonatkozik.

Fogalmilag sem merül fel a földrajzi piac határon túli kiterjedése, mert a felvásárlás nem keverendő össze a nagyvadhús külföldi értékesítésével. A jogsértő magatartás nem terjedt ki a külföldi értékesítési árak meghatározására, azok befolyásolására nem is alkalmas.

Mindezekon túl az eljárás érdemi kimenetelére a földrajzi piac magyar határon való túlnyúlásának nincs jelentősége, hiszen a földrajzi piac mérete csak a kifogásolt magatartás jelentéktelensége szempontjából kaphatna értelmet, amely viszont a Tpv. 13. § (2) bekezdés a) pontja szerint a piaci részesedéstől függetlenül tiltott.

A jogsértés megállapítása és a bírságkiszabás

A Terméktanácsnak, mint piaci szerveződésnek rendeltetése is az, hogy tagjai piaci magatartását befolyásolja, a tagság magatartásának alakításán keresztül a piacra is hatást gyakoroljon. Ennek során azonban csak a jogszabályok adta keretek között járhat el, s nem jogosult magatartása jogszerű látszatával – adott esetben – versenyjogi tilalomba ütköző módon árakat meghatározni, amelyek a törvényi tilalomból következően önmagukban a gazdasági verseny korlátozására alkalmasak.

Miután a Tpv. 11. § (1) bekezdése a vállalkozások közös akaratát érvényre juttató, ugyanakkor a vállalkozásokat kötelezni is tudó szervezetek döntésének versenyjogi marasztalására is módot ad, függetlenül a döntéshozatal formalitásától, szükségtelen a döntés kialakításában résztvevő vállalkozások egyenkénti eljárás alá vonása, hiszen a döntéshozó marasztalásán keresztül a hátrányos jogkövetkezmények a tagságot sújtják. Viszont az eljárásindítások során előzetes tényállásismeret hiányában, történetileg úgy alakult, hogy a vizsgálat a döntésekkel kapcsolatba hozható vállalkozásokat is eljárás alá vonta. A kettős értékelést elkerülendő, a Versenytanács a kifogásolt ármeghatározások miatt kizárólag a Terméktanácsot marasztalta. Versenyjogi jogalanyisággal a Tpv. 1. §-ának és a 11. § (1) bekezdésének összevetése alapján nem az egyes szekciók, hanem a Terméktanács rendelkezik, amely döntésének minősül a kifogásolt magatartás.

Mindezek alapján a Versenytanács a Terméktanács Tpv. 11. § (2) bekezdés a) pontjába ütköző jogsértését a Tpv. 77. § (1) bekezdés d) pontja alapján megállapította.

A Terméktanács 2003-ban a kifogásolt magatartással felhagyott, ezért a Versenytanács a magatartás folytatásának megtiltását mellőzte.

A Versenytanács bírságkiszabását a Tpv. 78. §-a, az ahhoz számítási segédeszközül szolgáló 2/2003. számú Közlemény, s a jelen ügynek a Vj-89/2003. számú eljárással való összefüggései határozták meg.

A bírság alapját 800 millió Ft képezte, mint releváns forgalom, amely abból adódott, hogy a Terméktanács vizsgálói adatokkal alátámasztott, 2003-2004. évre vonatkozó becslését a tagság 1 – 1,2 milliárd Ft részesedésére a Versenytanács elfogadta. Ennek középértéke 1,1 milliárd Ft, amelyből levonásba helyezte a kétséges megítélésű 300 millió Ft elkobzási értéket.

A Versenytanács a verseny veszélyeztetettségét 25 pontra értékelte lévén kőkemény ármeghatározásról szó, amely a felvásárló és a termelő tagokat egyaránt kötelezte horizontálisan, de vertikálisan is.

A jogsértés piaci hatását 5 pontra értékelte, egyrészt a felvásárló tagvállalkozások piaci súlya, másrészt a fogyasztói hatás valószínűsíthető hiánya miatt.

Az alacsony pontszámot az is indokolja, hogy a vadhúskínálat adott, a felvásárlási árak nem befolyásolják a vadászatot, viszont a vadászat függvénye a vadhúskínálat.

A jogsértést enyhítette az árendemény, az egyedi megállapodás.

A Versenytanács 5 pontra értékelte a Terméktanács viszonyulását a jogsértéshez, amely jelzi az árbetartási fegyelmet erősítő eszközökkel való tagi fenyegetettséget.

A Versenytanács 10 pont levonásával fejezte ki, hogy a jelen eljárásban tekintettel volt a Vj–89/2003. számú eljárás marasztaló tartalmára. Az összpontszám így 25.

Mivel a Terméktanács négy megkezdett évben tanúsította folyamatosan a kifogásolt magatartását, az egy évre számított bírságot (20.000.000.- Ft) négyszeresére kellett emelni.

Megjegyzendő, hogy a döntéshozó szervezetek önálló marasztalását lehetővé tevő Tpv. módosítás 1997. január 1-jei hatálybalépésétől a hivatal szankcionáló gyakorlata az időmúlással szigorodott, amelynek kiszámíthatóságát a 2/2003. számú Közlemény növelte.

Az eljárás megszüntetése

A Versenytanács jogsértés hiányában, figyelemmel a Tpv. 72. § (1) bekezdés a) pontjára a Tpv. 77. § (1) bekezdés j) pontja alapján az eljárást a II-XIII. r. eljárás alá vont vállalkozással szemben megszüntette.

Eljárási kérdések

A Terméktanács előtt már 2003-ban ismert volt, hogy a Vj–89/2003. számú eljárásban vadhúsfelvásárlási magatartása miatt is megindult az eljárás. Időközben a Vj–132/2003.

számú eljárás kizárólagos tárgya lett a vadhús ármeghatározás, ezért a párhuzamos eljárás elkerülése érdekében a Versenytanács a Vj-89/2003/58. számú határozatában rendelkezett a megindított, de le nem folytatott eljárás megszüntetéséről.

Mindebből levonhatóan a Terméktanács vizsgálati kifogását elkésetten terjesztette elő, amely tartalmilag sem megalapozott, ezért a Versenytanács 2005. március 1-én meghozott határozatában figyelmen kívül hagyta.

A határozat elleni Tpv. szerinti jogorvoslati jogot a 83. § biztosítja az eljárás alá vontak számára.

Budapest, 2005. március 1.